

KOD IDENTYFIKACYJNY SZKOŁY

							-				
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

KOD UCZNIĄ

--	--	--

OKRĘGOWA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA
w KRAKOWIE

PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA POLSKIEGO

POZIOM ROZSZERZONY

Arkusz egzaminacyjny III

Czas pracy 110 minut

ARKUSZ III
PR

WRZESIEŃ 2001

JĘZYK POLSKI

Informacje

1. Proszę sprawdzić, czy arkusz zawiera 8 stron. Ewentualny brak należy zgłosić przewodniczącemu Zespołu Nadzorującego egzamin na sali.
2. Arkusz zawiera dwa tematy. Do opracowania można wybrać tylko jeden z nich. Wybrany temat należy podkreślić.
3. Rozwinięcie tematu powinno zawierać około trzy strony.
4. Za opracowanie tematu można otrzymać 100 punktów.
5. Pracę należy napisać czytelnie.
6. Wolno używać tylko niebieskiego lub czarnego długopisu albo pióra. Nie wolno używać korektora.
7. W przypadku popełnienia błędu, należy dany fragment pracy wyraźnie przekreślić.

Życzymy powodzenia

Kryteria oceny pracy	Punkty
Rozwinięcie tematu	
Kompozycja	
Styl	
Język	
Szczególne walory pracy	
suma	

Temat 1: Zbigniew Herbert i Arthur Hugh Clough o kodeksie moralnym „współczesnego” człowieka. Porównaj refleksje poetów interpretując załączone teksty: *Dziesięć ścieżek cnoty* i *Najnowszy dekalog*.

Zbigniew Herbert *Dziesięć ścieżek cnoty*

1. Bogów nie należy wzywać na pomoc nawet w przypadkach krańcowych, bowiem w tym czasie mogą być zajęci czymś innym, a zbytnia nasza natarczywość może wywołać skutek wręcz odwrotny. Poza tym jest rzeczą wątpliwą, by jakikolwiek komunikat ludzki mógł się przedostać do ich uszu, z powodu lawin, wybuchów decybeli, nie mówiąc o magnetycznych burzach.
2. Należy kochać Bogów, bo to oczyszcza serce.
3. Wiele wskazuje na to, że pietyzm w stosunku do rodziców, opieka nad ubogimi, starcami, sierotami, troskliwy stosunek do zwierząt – są miłe Nieśmiertelnym.
4. Modlić można się wszędzie. Najgorszym miejscem są świątynie. Panuje tam zaduch.
5. Nie zabijać. Starać się dobrze myśleć o ludziach, wypożyczając im od święta przeróżne zalety. Strzec się obmowy, która jest najplugawszym rodzajem skrytobójstwa.
6. W miłości zmysłowej unikać przesady, ale także nadmiernych skrupułów. Lepsza jest w przyrodzie para szczęśliwych kochanków, niż powikłany związek subtelnych neurasteników. Zwłaszcza jego dietna wersja, oglądająca ponury spektakl codziennych katuszy protoplastów.
7. Starać się być szczęśliwym, bo tylko tacy ludzie mogą dać szczęście innym.
8. Kraść można w zakresie, w jakim jest to potrzebne do nagiego życia. Nie robić z tego ideologii.
9. Unikać ideologii, które obiecują ostateczne wyzwolenie ludzkości. Obdarzeni częścią wolności, powinniśmy ją natychmiast ograniczyć, ze względu na dobro bliźniego.
10. Istnieją tylko grzechy duchowe. W grzechy ciała wpisana jest kara – paraliż postępowy rozpustników, otluszczenie serca zbyt lekkomyślnie biesiadujących, donosicieli – platfusy.

(Zbigniew Herbert, *Dziesięć ścieżek cnoty*, [w:] Z. Herbert, *Król mrówek*, Kraków 2001)

Arthur Hugh Clough *Najnowszy dekalog*

Będziesz miał Boga jedyne; na paru
Nikt dziś rujnować się nie ma zamiaru.
Żaden przez ciebie nie będzie wielbiony
Bałwan – prócz, ma się rozumieć, Mamony.
Nie będziesz rzucał klątw; tylko skłać wroga –
Rzecz miła, ale zemsta nie dość sroga.
W kościele bywać masz każdej niedzieli –
Świat cię respektem bez miary obdzieli.
Czcij ojca swego oraz matkę swoją –
Pokorni młodzi łatwiej starych doją.
Sam nie zabijaj; po cóż gwałty szerzyć?
Wystarczy, jeśli nie pomożesz przeżyć.
Cudzołożenie rzuć - nie w imię cnoty,
Lecz by nie wdepnąć w niemiłe kłopoty.
Nie kradnij – zbyt to ryzykowna praca,
A cichy szwindel bardziej się oplaca.
Nie świadcz fałszywie – z tego waśń gotowa;
Bezpieczniej działa dyskretna obmowa.
Nie zazdrość bliżnim: konkurencją zdrową
Raczej w ruinę wtrąć ich finansową.

W sumie – wystarczy ci miłować Pana:
Przesada nie jest natomiast wskazana
Gdzie indziej; zwłaszcza Boże broń, bliźniego
Nie miłuj bardziej niż siebie samego.

(Arthur Hugh Clough, *Najnowszy dekalog*, [w:] *Od Chaucera do Lorkina: 400 nieśmiertelnych wierszy, 125 poetów anglojęzycznych 8 stuleci. Antologia w wyborze*, oprac. i przełożył S. Barańczak, Kraków 1993)

Temat 2: Wykorzystując znany mit o Prometeuszu oraz załączony tekst Zbigniewa Herberta *Stary Prometeusz*, przedstaw i oceń ideę poświęcenia się jednostki dla dobra ogółu.

Zbigniew Herbert *Stary Prometeusz*

Pisze pamiętniki. Próbuje w nich wyjaśnić miejsce bohatera w systemie konieczności, pogodzić sprzeczne z sobą pojęcia bytu i losu.

Ogień buzuje wesoło w kominku, w kuchni krząta się żona - egzaltowana dziewczyna, która nie mogła urodzić mu syna, ale pociesza się, że i tak przejdzie do historii. Przygotowanie do kolacji, na którą ma przyjść miejscowy proboszcz i aptekarz, najbliższy teraz przyjaciel Prometeusza.

Ogień buzuje na kominku. Na ścianie wypchany orzeł i list dziękczynny tyrana Kaukazu, któremu dzięki wynalazkowi Prometeusza udało się spalić zbuntowane miasto.

Prometeusz śmieje się cicho. Jest to teraz jego jedyny sposób wyrażenia niezgody na świat.

(Zbigniew Herbert, *Dziesięć ścieżek cnoty*, [w:] Z. Herbert, *Król mrówek*, Kraków 2001)

[illegible]

BRUDNOPIS (nie podlega ocenie)